

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Янка Тенева Тянкова,

преподавател от Юридически факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“,
определена за член на научното жури със Заповед № 213/26.08.2022 г. на Ректора на
Висшето училище по застраховане и финанси

върху научните трудове, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, по професионално направление 3.6. Право (Търговско и застрахователно право)

В конкурса за „доцент“, обявен в ДВ, бр. 43 от 10.06.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси – София, като кандидат участва ас. д-р Христина Тодорова Атанасова, преподавател във ВУЗФ.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата.

За участие в така обявения конкурс са представени документи от ас. д-р Христина Тодорова Атанасова. Видно от тях, кандидатът отговаря на националните изисквания, уредени в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), както и изпълнява минималните национални изисквания към научната и преподавателската дейност за област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.6. Право, определени от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (показатели по групи А, В, Г и Д). Кандидатът отговаря и на допълнителните изискванията на Висшето училище, определени в Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ.

Христина Атанасова е придобила образователна и научна степен „доктор“ по право през 2012 г., с тема на дисертационния труд „Правно положение на клоновете на търговци“. За участие в така обявения конкурс е представила монография със заглавие „Конфликтът на интереси в застраховането“, София, 2017 г., ISBN 978-619-7329-14-8.

Д-р Атанасова е автор на над 20 научни публикации след придобиване на ОНС „доктор“. По темата на конкурса в настоящата процедура тя участва с и е приложила общо 18 научни труда, от които 1 монография: „*Конфликт на интереси в застраховането*“, С., 2017 г., ISBN 978-619-7329-14-8; 2 студии в съавторство: „*Съвременни форми за съвместен бизнес*“ и „*Задължителното застраховане при пазарни условия*“, публикувани в Алманах научни изследвания – СА „Д.А.Ценов“, том 23, 2016 г.; 3 статии: „*Специфика на взаимозастрахователната кооперация*“, сп. „Диалог“, бр. 2, 2015 г., ISSN 1311-9206 с. 15-

28; *„Задължителна застраховка „Отговорност на туроператора“*, в сп. *„Търговско и облигационно право“*, 2014 г., бр. 2, с. 21 – 29, ISSN 1314-8133; *„Модернизиране на авторското право с последната директива относно закрилата на авторското право в единния цифров пазар 2019/790“*, сп. *„Научни трудове“* 2020, бр. 3, УНСС, с. 309 – 326, ISSN 0861-9344; 12 доклада от научни конференции: *“Системата „Зелена карта“ – предизвикателство към правото“*. В: Предизвикателства към правото– Научни четения в памет на Кристиан Таков, НБУ, с. 359-368, ISBN 978-619-233-181-8; *„Уредбата на ноу-хау като търговска тайна“*. В: сборник с доклади от Научна конференция по случай 120 години от рождението на проф. Цеко Торбов, 05.2019 г., НБУ, с. 281-286, ISBN 978-619-233-118-4; *„Директива 2001/29/ЕО относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество и дело C-160/15“*. В сборник с доклади от Международна научна конференция *„Ролята и значението на международното и наднационалното право в съвременния свят“*, 2017 г., организирана по повод 90-годишнина на проф. д-р Иван Владимиров, София: Изд. комплекс - УНСС, 2018, ISBN 978-619-232-126-0; *„Новите правила в колективното управление на авторски права“*. В сборник *„Въздействие на международното право и правото на ЕС върху българската правна система“*, 22.11.2018 г., УНСС, с. 285-292, ISBN 978-619-232-226-7; *„Сблъсъкът търговска марка - търговско име“*. В сборник доклади от Научна конференция *„Актуални проблеми на правното регулиране на бизнеса“*, 30.11.2017 г. УНСС, ISBN 978-619-232-191-8; *„Правилата за конфликт на интереси при застрахователите, съгласно новия Кодекс за застраховането“*. В сборник с доклади от Научна конференция *„Право и бизнес – усъвършенстване на нормативната уредба“* по повод 25 години ЮФ на УНСС, 24.11.2016 г., , Том I, ISBN 978-954-644-991-7; *„Проектозакон за брокерите на недвижими имоти“*. В: Строително предприемачество и недвижима собственост, сборник с доклади от 30-та научно-практическа конференция – Варна, ноември 2015, ISSN 1313-2369; *„Задължителното професионално застраховане“*. В: Научни трудове на Русенски университет, 2015, том 54, серия 7, с. 103-107, , ISSN 2603-4123; *„Застраховане на интелектуалната собственост“*. В: *„Правни и икономически проблеми на бизнес средата в РБългария“*. Сборник с доклади, 23.10.2015г., СА “Д.А.Ценов“, с. 29-33, ISBN 978-954-23-1086-0; *„Конфликтът на интереси в застраховането“*. В сборник с доклади *„Правото между традицията и модерността“*, Научна конференция, проведена в рамките на Лятната научна сесия на ЮФ, катедра *„Правни науки“* във ВСУ *„Черноризец Храбър“*, 20. 06.2014г., Научен алманах, ISSN 1313-7263, кн. 27, с. 245 – 249; *„Европейското акционерно дружество като застраховател“*, Научна конференция на РУ *„Ангел Кънчев“* съвместно със Съюза на учените. В Научни трудове на Русенски университет, т. 51, серия 7, 2012, с. 185 – 189, ISSN 2603-4123; *„Договорът за публично – частно партньорство“*. В

Сборник с доклади от научна конференция „Актуални проблеми на защитата на населението и инфраструктурата“ в Национален военен университет – В.Търново, 25 – 26.10.2012, т. 1, с. 94 – 101, ISBN 978-954-753-104-8;

Ас. д-р Христина Атанасова притежава богат професионален опит в областта на търговското и застрахователното право. Завършила е висше образование по специалност „Право“ в Русенския университет „Ангел Кънчев“ през 2004 г. Придобила е ОНС „доктор“ по професионално направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право) в Юридическия факултет на РУ „Ангел Кънчев“ през март 2012 г. с дисертация на тема „Правно положение на клоновете на търговци“. От 2004 г. до 2018 г. тя последователно е заемала академичните длъжности „асистент“, „старши асистент“ и „главен асистент“ в Стопанска академия „Д.А.Ценов“ - Свищов. Водила е семинарни занятия със студентите в Стопанска академия по учебните дисциплини: Основи на правото, Застрахователно право и Правна уредба на интелектуалната собственост. Ръководила е специализация „Правила и процедури за водене на бизнеса“ и е била лектор на курса „Стопанско право“. Научните ѝ интереси са в областта на търговското, застрахователното право и правото на интелектуалната собственост.

От 2016 г. до 2021 г. е заема академичната длъжност „асистент“ в ЮФ на УНСС, а от февруари 2022 г. е асистент във ВУЗФ, катедра „Счетоводство и одит“.

Професионалният ѝ стаж е над 17 г.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата.

2.1. Оценка на учебно-педагогическа дейност

В момента кандидатката заема академична длъжност асистент във ВУЗФ. Има над 17 г. професионален опит в академичната област. Член е на катедра „Счетоводство и одит“, както и е член на Академичния съвет. Учебната ѝ натовареност отговаря на приетите от ВУЗФ норми, както и на изискванията на ЗРАСРБ за заемане на академична длъжност „доцент“.

2.2. Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Въз основа на представената документация от ас. д-р Христина Атанасова могат да бъдат направени следните обобщения: изследванията на кандидатката и като обем, и като качество са в съответствие със ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника на ВУЗФ за заемане на академични длъжности.

Централно място при оценката на нейната научна продукция безспорно заема хабилитационният труд на тема „Конфликтът на интереси в застраховането“. Трудът съдържа изследване на застрахователноправната уредба на конфликта на интереси и начините за неговото установяване и предотвратяване.

Монографията е в обем 241 страници и е структурирана в увод, три глави, заключение и използвана литература (библиографска справка). От тях 226 страници са изложение по същество, отделно от него е обособено съдържанието в обем от 4 страници и заключението в обем от 7 страници. В заключението авторът е обобщил направените в хода на изложението изводи и е дал предложения *de lege ferenda* за промяна в законодателството. Направени са 76 бележки под линия. Използваната литература включва 164 заглавия, от които 15 на български език и 24 на английски и руски език.

Научният труд е първото монографично изследване на конфликта на интереси в застрахователното право, което предава съответната значимост на труда. С него авторът си е поставил за цел да анализира законовата уредба на конфликта на интереси в застрахователния сектор. Изхождайки от материалноправните основания за възникване на конфликта на интереси, уредени от Законът за предотвратяване и установяване на конфликта на интереси (ЗПУКИ), е направен опит да се даде дефиниция за конфликт на интереси в застраховането. Анализирана е правната уредба и приложимата практика относно възникването на конфликта на интереси при разпространяване на застрахователни продукти. Значимо място е отделено на въпросите свързани с предотвратяването на конфликта на интереси при управляващите органи на застрахователите. В самостоятелен раздел са отбелязани спецификите при сключване на договор за застраховка на правни разноски. Използвайки сравнителноправния метод и позовавайки се на отделни разпоредби от чуждото законодателство (както на държави членки на ЕС, така и на законодателството на САЩ и Русия), е направено предложение за приемане на самостоятелен закон за управление на конфликта на интереси в частното право, в който да се даде и легална дефиниция на конфликта на интереси.

Приложените от кандидата 18 научни публикации (студии, статии и доклади), публикувани в научно рецензирани сборници и списания, показват една много голяма научна активност на ас. д-р Христина Атанасова, която следва да бъде положително оценена.

Преподавателската и учебната дейност на кандидата ас. д-р Христина Атанасова съответства на националните изисквания и на допълнителните критерии на ВУЗФ по групи Ж, З, И от таблицата. Видно от справката за наукометричните показатели на ас. д-р Атанасова, общият брой точки е 305.75, което показва, че са спазени минималните наукометрични показатели за заемане на академичната длъжност „доцент”.

2.3. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Като приносни моменти в хабилитационния труд могат да се посочат:

Това е първото цялостно изследване по темата за конфликта на интереси в застраховането, което се явява и основно предимство на монографичния труд. Работата е

добре структурирана, като отделните глави са симетрично разположени и логически свързани помежду си. В глава първа е разгледан конфликтът на интереси според българското законодателство. Направен е подробен историческоправен анализ на нормативната уредба в България, като е съпоставена уредбата на конфликта на интереси в публичния и частноправния сектор, проследена е и уредбата в редица специални закони. Глава втора е посветена на конфликта на интереси в застраховането. В пар. 2 е анализиран конфликтът на интереси при управляващите органи на застрахователя, а в пар. 3 – конфликтът на интереси при застрахователното посредничество. Направен е анализ на чуждото законодателство, регламентиращо конфликта на интереси в застраховането, като същото е обособено в две групи: на държави-членки на ЕС (Италия, Германия) и на трети държави (САЩ, Русия).

Редица научни приноси съдържат и представените от автора публикации (студии, статии и доклади), изводите в които са подкрепени със задълбочен сравнителноправен анализ на европейското законодателство, законодателството на страни членки на ЕС, както и други държави (САЩ, Русия и др.). В тях е направен критичен анализ на съществуващата уредба в българското законодателство, формулиране са препоръки за усъвършенстване на разпоредбите и са направени предложения *de lege ferenda*.

В приложената справка за цитиране от други автори ЗРАСРБ и другите подзаконовни нормативни актове поставят изискване от минимум 50 точки за заемане на академичната длъжност „доцент“. От справката-самооценка и представените доказателства към нея се установява, че по точка 12 на показател Д кандидатът е събрал 50 точки, с оглед на което изпълнява минималните изисквания по този критерий.

Към момента на изготвяне на рецензията няма доказателства за наличието на плагиатство в трудовете на кандидатката по настоящата процедура.

3. Критични забележки и препоръки

Към работата могат да се направят и някои критични бележки и препоръки. Независимо че монографията съдържа логично свързани и симетрично разположени три глави, които би следвало да представят конфликтът на интереси в застрахователното право, то фокусът на изследването е изместен от застрахователното право и е насочен към разглеждането на този правен институт както в различни закони, в рамките на националното законодателство, така и в чуждото законодателство, което превръща изложението в доста объркващо. Отделно от това конфликтът на интереси е отграничен от понятия (в частност и процедури), които не се родят с този правен институт, като корупция, подкуп, престъпление, процедура по възлагане на обществени поръчки. По мое мнение авторът е следвало да се концентрира в глава втора и трета върху установяването на конфликта на интереси в застрахователното право и последиците при неговото наличие. Политиката за

предотвратяване на конфликта на интереси в застраховането е изведена като основополагаща в европейските директиви в областта на застраховането, както в Директива 2016/97 ЕС от 20.01.2016 г. относно разпространяването на застрахователни продукти, така и в изменената Директива 2002/92(ЕО) от 9 дек. 2002 г. относно застрахователното посредничество. Независимо от инкорпорирането на тези директиви в Кодекса за застраховане в практиката продължава да се отчита например, че застрахователните брокери най-често изпадат в конфликт на интереси, защото от една страна трябва да защитават интереса на клиентите си (ползвателите на застрахователни услуги), но от друга страна водещо за тях е да продават продуктите на този застраховател, който им дава най-голяма комисиона при сключване на застрахователни договори. В тази връзка е важно да се изложат съображения на автора относно необходимите мерки, които следва да вземе застрахователя, за да се идентифицира конфликта на интереси, който възниква в хода на разпространяване на застрахователните продукти не само между застраховател и ползвател на застрахователни услуги, но и между членове на органи на управление на застраховател, негови служители, други лица, които сключват застрахователни договори.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на изложеното считам, ас. д-р **Христина Тодорова Атанасова** отговаря на условията и изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ по Право, тъй като цялостната ѝ преподавателска, административна и обществена дейност следва да се оценят положително. Монографията и останалите публикации, с които кандидатства съдържат оригинални приноси към българската правна наука.

В заключение предлагам на Научното жури да вземе положително решение и да предложи на Академичният съвет на ВУЗФ да избере **ас. д-р Христина Тодорова Атанасова** на академичната длъжност „доцент“ на Висше училище по застраховане и финанси – София по професионално направление 3.6. Право (Търговско и застрахователно право).

03.10. 2022 г.

проф. д-р Янка Тянкова